

NEUVOLAIKÄISEN LAPSEN KANSALLINEN ROKOTUSOHJELMA

Vastasyntynyt	BCG riskiryhmälle
2 kk	rotavirusrokote
3 kk	DTaP-IPV-Hib ja PCV ja rotavirusrokote
5 kk	DTaP-IPV-Hib ja PCV ja rotavirusrokote
12 kk	DTaP-IPV-Hib ja PCV ja MPR
18kk- 6v	vesirokkorokote (18kk ja tehoste 6v) kts. alla
6kk-3v	influenssarokote
4 v	DTaP-IPV
6 v	MPR

BCG suojaa tuberkuloosilta. Rokotus annetaan riskiryhmään kuuluville vastasyntyneille synnytyssairaalassa.

Rotavirusrokote estää rotaviruksen aiheuttamia vakavia ripulitauteja, jotka johtavat usein pienen lapsen kohdalla sairaalahoitoon.

Rotavirusrokote annetaan suun kautta. Ensimmäinen annos on annettava ennen 12 viikon ikää. Rokote voi aiheuttaa ärtyneisyyttä, ruokahaluttomuutta, ilmavaivoja ja löysiä ulosteita. Oireet ovat yleensä lieviä. Ensimmäisen rokotuksen jälkeen joillakin lapsilla voi ulosteesta löytyä elävää rokotevirusta. Tästä ei koidu vaaraa terveille ihmisille. Tavanomainen käsihygienia riittää vaippoja vaihdettaessa.

DTaP-IPV-Hib on yhdistelmärokote kurkkumätää, jäykkäkouristusta, hinkuyskää, poliota ja haemofilus bakteerin aiheuttamaa infektioitautia vastaan. Rokotus voi aiheuttaa ärtyneisyyttä, pistoskohdan punotusta ja ihonalaisen kovettuman sekä paikallista kipua. Oireet ilmaantuvat yleensä melko nopeasti ja häviävät itsestään. Rokotus voi aiheuttaa myös lämmön nousua, uneliaisuutta ja muita ohimeneviä yleisoireita.

Kurkkumätä (D) on bakteerin aiheuttama rajuoireinen nielun, kurkunpään, nenän tai ihon tulehdus. Bakteeri tuottaa toksinia (myrkkyä), joka voi aiheuttaa vaikeita jälkitauteja, kuten sydänlihastulehdusta.

Jäykkäkouristuksen (T) on Clostridium tetani -bakteerin myrkyä aiheuttama sairaus. Tartunnan voi saada esimerkiksi maaperästä haavan kautta. Jäykkäkouristukseen kuuluu rajut kouristukset, jotka voivat johtaa hengityksen lamaantumiseen. Antibiooteista ei ole apua.

Hinkuyskä (aP) on bakteerin aiheuttama hengityselinten tauti, jossa oireina ovat useita viikkoja kestävä puuskittainen, tikahduttava yskä. Pienet lapset tarvitsevat usein sairaalahoitoa.

Polio (IPV) suojaa lapsihalvausta vastaan. Polio on virustauti. Tartunta on yleensä oireeton tai henkilöllä voi olla flunssan kaltaisia oireita eli kuumetta, väsymystä, huonovointisuutta tai niskan/selän jäykkyyttä tai raajakipua. Keskushermostoon päästyään poliovirus vaurioittaa lihasten toiminnasta vastaavia hermosoluja ja aiheuttaa vastaavien lihasten halvauksen ja myöhemmin surkastumisen.

HIB suojaa haemofilus-bakteerin aiheuttamilta infektioitauksilta eli etenkin pikkulapsilla hengitystieinfektioilta, aivokalvontulehdukselta (meningiitti), kurkunkannen tulehdukselta, verenmyrkytykseltä, keuhkokuumeelta ja nivel- ja luutulehduksilta.

PCV eli pneumokokkirokote suojaa pneumokokki-bakteerin aiheuttamilta sairauksilta. Pneumokokkirokotuksen jälkeen pistokohtaan voi tulla paikallisreaktio, kuten kipua,

punoitusta, turvotusta ja kovuutta. Lisäksi voi ilmetä myös ohimeneviä yleisoireita, ärtyisyyttä ja kuumetta.

Pneumokokki on tärkein vakavien bakteeritulehdusten aiheuttaja Suomessa. Tulehdus on vakava silloin, kun bakteeri on todettu verestä tai aivo-selkäydinnesteestä. Tällaisia tulehduksia ovat esimerkiksi verenmyrkytys ja aivokalvotulehdus. Pneumokokki on myös tavallisen bakteeriperäisen keuhkokuumeen ja pikkulasten välikorvantulehduksen aiheuttaja. Pneumokokki leviää pisaratartuntana yskiessä. Se leviää myös kosketuksen kautta. Monet ihmiset kantavat nenä-nielussaan pneumokokkibakteeria saamatta oireita. Pneumokokkrokote suojaa kymmentä yleisintä pneumokokki-tyyppiä vastaan.

MPR-rokote suojaa tuhkarokkoa, sikotautia ja vihurirokkoa vastaan. MPR-rokotuksen jälkeen 5 -15 prosenttia rokotetuista saa lieviä taudinkaltaisia oireita tyypillisesti ensimmäisen rokoteannoksen jälkeen. Oireet alkavat 5 -12 vuorokautta rokotuksen jälkeen ja häviävät yleensä muutamassa päivässä tai viikossa. Tavanomaisia oireita ovat kuume, yskä, nuha tai silmien punotus, tuhka- tai vihurirokkomainen ihottuma, ärtyisyys, levottomuus, päänsärky, lievät nivelsäryt ja lyhytaikainen imusolmukkeiden suurentuminen.

Tuhkarokko (M) on tarttuvampia virustauteja. Jälkitautina esiintyy keuhkokuumetta ja aivokalvontulehdusta (10 %).

Sikotauti (P) on yleensä lievä virustauti. Tautiin voi liittyä kivistulehdus, mikä saattaa johtaa hedelmättömyyteen.

Vihurirokko (R) on lievä virustauti. Raskauden alussa sairastettuna tauti voi vaurioittaa sikiötä ja aiheuttaa keskenmenon.

Influenssarokote

Influenssarokotus on tarkoitettu kaikille 6-35 kuukauden ikäisille lapsille sekä lapsille, jotka sairautensa vuoksi kuuluvat lääketieteelliseen riskiryhmään (esim. astma, sydän- tai keuhkosairaus, diabetes, munuaissairaus).

Influenssa on influenssavirusten aiheuttama hengitystietulehdus. Se tarttuu pisaratartuntana ja kosketustartuntana esim. lelusta. influenssan pääoireita ovat kuume, yskä ja nuha. Jälkitautina on yleisesti korvatulehdus tai keuhkokuume.

Lapsi tarvitsee ensimmäisenä rokotusvuonna kaksi influenssarokotetta kuukauden välein. Seuraavina vuosina riittää yksi rokotus. Influenssavirukset muuttuvat jatkuvasti ja siksi rokotekin muuttuu. Tänä vuonna otettu rokote ei suojaa ensi vuonna.

Influenssarokotuksia annetaan marras-joulukuussa.

DTap-IPV on yhdistelmärokote kurkkumätää, jäykkäkouristusta, hinkuyskää ja poliota vastaan. Rokotus voi aiheuttaa ärtyneisyyttä ja pistoskohdan punotusta ja ihonalaisen kovettuman yli 2cm laajuisella alueella. Oireet ilmaantuvat yleensä melko pian ja häviävät itsestään. Myös ohimeneviä yleisoireita voi olla.

Vesirokkorokote 1.9.2017 lähtien

Vesirokkorokotetta tarjotaan maksutta **neuvolan ikävuositarkastuksessa kaikille niille 1,5–6 –vuotiaille** (koulussa 7-11-vuotiaille), **jotka eivät ole sairastaneet vesirokkoa.**

Ensimmäisenä vuonna (1.9.17–31.8.18) kaikille tautia sairastamattomille tarjotaan yksi rokoteannos. Tehosteannos tarjotaan seuraavina vuosina 6-vuotiaille neuvolassa tai 12-vuotiaille koulussa.

Jos vanhemmilla ei ole varmuutta, onko lapsi sairastanut vesirokon, suositellaan rokotuksen ottamista. Vasta-ainetestejä ei tehdä. Suurin osa suomalaisista on ehtinyt sairastaa vesirokon 12 ikävuoteen mennessä ja noin 5 % tarvitsee rokotussuojan.

Vesirokko on varicella zoster-viruksen aiheuttama tauti, jonka oireita saattavat olla ennen vesirakkulaihottuman puhkeamista kuume, päänsärky, ruokahaluttomuus ja yleinen sairauden tunne. Ihottuma saattaa kutista voimakkaasti, mutta toisinaan oireet ovat lievät. Vesirokko tarttuu herkästi ilma-, pisara- ja kosketustartuntana. Itämisäika on 10-21 vrk ja tartuttavuus alkaa jo 1-2 päivää ennen oireiden alkua ja päättyy rakkuloiden rupeuduttua. Raskauden aikainen vesirokko aiheuttaa komplikaatioriskin äidille ja sikiölle. Vesirokko saattaa olla erittäin vaikea myös puolustuskyvyltään heikentyneellä potilaalla.

Vesirokkorokote suojaa vesirokon jälkitaudeilta, kuten

- rakkuloiden infektoituminen ja laaja-alainen bakteeritulehdus
- aivotulehdus (aikuisena sairastuneista vakavan aivotulehduksen saa 1/14000 sairastuneesta)
- keuhkokuume